

Artbeskrivning och ekologi

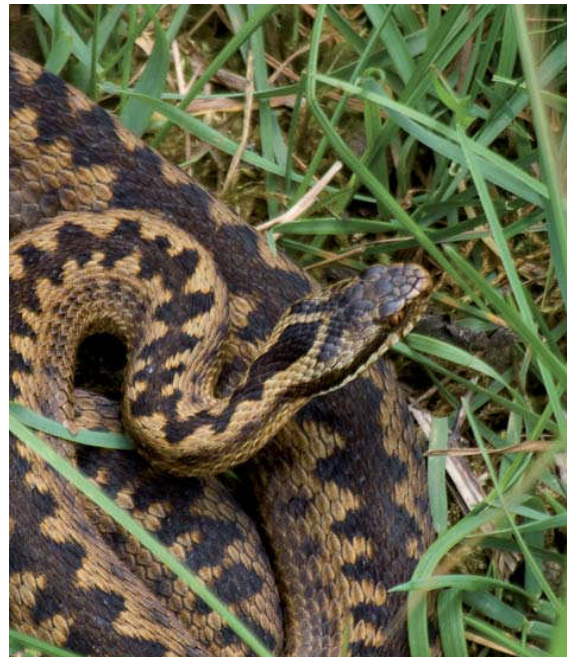
När solen tittar fram kan det dyka upp ormar på vissa tomter. I Östergötland finns det tre ormarter; huggorm (*Vipera berus*), snok (*Natrix natrix*) och Hasselsnok (*Coronella austriaca*). Huggormar äter främst sorkar och grodor. Snokar lever av fiskar och grodor men kan även ta paddor vilket huggormar aldrig gör. Båda arterna är nyttiga djur som håller efter sorkar och möss. Eftersom huggormen är giftig kan det vara obehagligt att ha den på tomten om där finns småbarn och hundar men annars bör den lämnas ifred. Huggormen går aldrig till anfall och biter inte om man inte trampar nästan rätt på den. Snoken är större och snabbare än huggormen och kan ta huggormar som byte. Huggormen undviker därför områden där det finns snok. Vill man undvika huggorm på tomten ska man vårda sina snokar!

Skador och olägenheter

Huggormar är giftiga och om man trampar på dem kan man bli biten. Många människor är rädda för ormar. Ormrädsla är antagligen medfödd och sammanhänger med att våra förfäder levde i trakter där det fanns dödligt giftiga ormar. Verkligen ormskräck däremot beror snarare på att man i barndomen blivit skrämmd för ormar. Man bör aldrig skrämman barn för ormar utan istället berätta att det kan göra ont att bli biten och att man kan bli mycket dålig efter ett huggormsbett.

Förebyggande åtgärder

Vill man inte ha ormar på tomten gäller det att få dem att vantrivas där. Håll gräset kortklippt (det finns mycket sork i marker med högt gräs). Avlägsna rishögar och stenrösen. Se till att komposter och lövhögar inte ligger intill husen. Ha komposten i slutet kärl. Ta bort täta snår, särskilt nära huset och längs med stenmurar. Mura igen eller sätt finmaskigt nät för hål i husgrunder. Kontrollera näten för källarventiler.

Flyttning av huggorm

Man får fånga in och flytta på huggormar om de kommit in på tomten. Viktiga hjälpmedel är kraftiga handskar (t.ex. svetshandskar eller motorcykelhandskar) och en pinne med krok (böjd träpinne eller dylikt). Få in kroken mitt under ormen och lyft upp, den hänger nämligen kvar. Alternativt håll fast ormen genom att trycka en pinne över kroppen strax nedanför huvudet (inte för hårt!) och lyft upp ormen i svansen med handen i en kraftig handske. Ormen har svårt att ta sig upp och bita när den hänger upp och ner, men var vaksam. När du fångat in ormen lägg den i en hink med lock eller låda som du kan stänga ordentligt. Åk sedan iväg med ormen och släpp den i ett område där det kan finnas gott om sork för den att äta, t.ex. en skogskant eller gammal äng, för då ökar chansen att den stannar kvar där.

Huggormen har en mycket stark ”hem-instinkt”, det vill säga den vill hitta hem igen. Har du flyttat en huggorm från din tomt finns det också säkert många andra ormar i omgivningen som kan flytta in i din trädgård istället. Det är därför viktigt att du genomför åtgärder så att din tomt blir mindre attraktiv för ormar.

Kom ihåg att det är förbjudet att döda, skada eller fånga (alltså även flytta) snokar!

Fridlysning

Alla ormar i Sverige är fridlysta! Det innebär att det är förbjudet att döda, skada eller fånga ormar och deras ägg och ungar. En huggorm som påträffas på tomten får dock infångas och flyttas. Endast om det inte är möjligt, och då någon annan lösning inte finns, får huggormen dödas.

Ansvarsfrågor

Ormar är inte klassade som skadedjur, eftersom de inte orsakar olägenhet för människors hälsa. Fastighetsägaren får själva ta ansvar för att åtgärder mot ormar vidtas.

Mer information

www.naturvardsverket.se - Att vara ute i naturen - Du, djuren och växterna
www.nrm.se/jourhavande_biolog,
Naturhistoriska riksmuseet